

Paulina Felicka

9paulinka.felicka9@gmail.com
Uniwersytet Zielonogórski

Marta Mazurkiewicz

ORCID: 0000-0003-4774-4376
m.mazurkiewicz@wez.uz.zgora.pl
Uniwersytet Zielonogórski

Dawid Mikos

dawidmik94@gmail.com
Uniwersytet Zielonogórski

<https://doi.org/10.26366/PTE.ZG.2024.259>

Open Access CC BY 4.0

Cytowanie: Felicka, A., Mazurkiewicz, M., Mikos D. (2024). Perspektywy finansowe absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim. *Zeszyty Naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze*, 21, s. 17-30. DOI: 10.26366/PTE.ZG.2024.259

Perspektywy finansowe absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim

Abstrakt: Absolwenci szkół średnich co roku stają przed wyborem: studia, a może praca? Jest to jeden z największych wyborów życiowych, lecz nie zawsze jest on decyzją ostateczną. Często zdarza się, że absolwenci studiów nie pracują w branży kierunku, którego się uczyli. Ci co nie zdecydowali się studiować natychmiast po ukończeniu szkoły średniej, dopiero po pewnym czasie rozpoczynają edukację w szkolnictwie wyższym. W niniejszym artykule Autorzy podejmują się dyskusji i badań nad losami absolwentów studiów województwa lubuskiego. Celem artykułu jest przedstawienie wyników analizy danych dotyczących perspektyw finansowych na początku kariery zawodowej absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim; stworzenie rankingu kierunków studiów i uczelni, których absolwenci mają m.in. najwyższe płace i osiągnęli najniższy poziom bezrobocia w trakcie studiów i po ich ukończeniu oraz wskazanie: ile czasu zajęło im poszukiwanie pracy etatowej po studiach I II stopnia. Badania przeprowadzono w oparciu o Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Uzyskana analiza, może okazać się pomocna przy wyborze studiów przez osoby zainteresowane podjęciem kształcenia na uczelniach wyższych, ponadto w zarysie przedstawiono aspekt aktualnej sytuacji na rynku pracy w lubuskim. W artykule wyodrębniono następujące części: wstęp wraz z przeglądem literatury, metodykę badań, wyniki, dyskusję i wnioski.

Słowa kluczowe: kierunki studiów, perspektywy finansowe, województwo lubuskie, absolwenci szkół wyższych

Financial prospects of graduates of universities in the lubuskie voivodeship

Abstract: Highschool graduates each year face a choice: university, or maybe a job? It's one of the biggest life choices, but it's not always the definitive one. Often, graduates don't work in the field of the industry they studied and some, which didn't decide to study right away, after some time, change their mind and decide to go to a university to get their degree studying either full-time or part-time. In this article, the Authors discussed and researched the fate of graduates in the Lubuskie voivodeship. The purpose of this article is to show the outcome of a data analysis, which relates to the financial perspectives of higher education graduates at the career beginning in the Lubuskie Voivodeship; creating a ranking of study programs and universities whose graduates have, among other things, the highest salaries and achieved the lowest level of unemployment during and after their studies, and indicating how long it took them to find

full-time employment after completing their first and second degrees. The research was conducted based on the nationwide system for monitoring the Economic Fate of Higher Education Graduates (Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych). The obtained analysis may prove helpful in choosing studies for those interested in pursuing education at higher education institutions. Furthermore, it outlines the current job market situation in the region of Lubuskie. The article is divided into the following sections: introduction along with a literature review, research methodology, results, discussion, and conclusions.

Keywords: field of study, financial prospects, Lubuskie voivodeship, college graduates

JEL: J01, J31

Wstęp

Absolwenci szkół średnich stoją przed dylematem wyboru studiów, który to zagwarantuje im oczekiwane wykształcenie, kwalifikacje, umiejętności i praktyczną naukę zawodu (Dembicka i in., 2023, s.3). W związku z powyższym często w głowach młodych ludzi i nie tylko kreuje się pytanie: jaki kierunek studiów obrać, w jakim systemie nauczania (trzyipółletnim, pięcioletnim bądź sześcioletnim) oraz w jakim trybie (dziennym, zaocznym), aby w konsekwencji stając się adeptem danej uczelni móc objąć pracę marzeń, bądź po prostu pracę, która będzie dobrze płatna. W warunkach rozwoju gospodarki rynkowej, bardzo dużego znaczenia nabierają odpowiednie wykształcenie oraz kwalifikacje, skorelowane z określonymi potrzebami rynku pracy (Pomianek, 2006). Wśród wielu czynników wpływających na wybór kierunku studiów można wyróżnić kulturowe, społeczne, personalne i ekonomiczne, takie jak: zainteresowania absolwenta, lokalizację uczelni, koszt studiów, grono znajomych, opinie oraz polecenia, a także wartości dodane, np.: atrakcje po zajęciach (Ciechanowski i in., 2023, s.18).

Los kariery zawodowej jest podyktowany wieloma czynnikami, ważną grupę stanowią osobiste i środowiskowe motywy decyzji życiowych (Lenart 2017, s 118). Predyspozycje indywidualne, zamiłowanie do nauk humanistycznych czy ścisłych determinuje kierunek obranych studiów, a w konsekwencji wybór pracy (Michno i in, 2019 s.3).

Ponadto istnieją zmienne zewnętrzne, na które dana jednostka nie ma wpływu jak np. miejsce zamieszkania i różnorodność rynku w danym regionie (Malewska, 2014, s. 88). Ważnym aspektem są również aspiracje zawodowe, będące preludium do przyszłej kariery (Michno i in. 2019, s. 313). Znamienne są gwarancja uzyskania pracy, czas poszukiwania zatrudnienia oraz zarobki. Te ostatnie elementy stanowią składowe sukcesu na rynku pracy, który oznacza osiągnięcie wysokiego wyniku i uznanie ze strony innych, na przykład położonych w postaci awansu, oraz subiektywne poczucie nagrodzonego, że nagroda ma dla niego faktyczną wartość (Pietruszewski, 2014, s. 65-78).

Rozwój kariery zawodowej absolwentów uczelni wyższych jest kluczowym wskaźnikiem efektywności systemu edukacji oraz jego zdolności do przygotowania młodych ludzi do wejścia na rynek pracy. W literaturze przedmiotu, ale również w świetle badań znajdują się wskaźniki, które świadczą o tym, iż potencjalnymi konsekwencjami trudnej sytuacji na rynku pracy jest bezrobocie lub bierność zawodowa, które w dalszej ścieżce kariery mogą ograniczać okazje do rozwoju kompetencji w miejscu pracy (Kłobuszewska i in., 2023 s. 14), dlatego też absolwenci szkół średnich powinni śledzić rynek pracy, a zwłaszcza aktualne zapotrzebowanie rynku na dany zawód.

Według raportu "Barometr zawodów 2024" sporządzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, najbardziej poszukiwanymi przez przedsiębiorców i inne podmioty zatrudniające pracowników zawodami są między innymi: specjaliści IT, pracownicy branży budowlanej, kierowcy ciężarówek, pracownicy ochrony zdrowia (w tym pielęgniarki i lekarze), cieśle i stolarze, samodzielni księgowi, spawacze oraz pracownicy branży gastronomicznej, mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń, pracownicy służb mundurowych (Antończak-Świder i in. 2023).

Dokonano analizy uczelni w województwie lubuskim tj.: Uniwersytetu Zielonogórskiego (Zielona Góra), Akademii im. Jakuba z Paradyża (Gorzów Wielkopolski), Wyższej Szkoły Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim, Łużyckiej Szkoły Wyższej im. Jana Benedykta Solfy (Żary), Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu (filia w Gorzowie Wielkopolskim).

Uczelnie różnią się pod wieloma względami: pierwszy aspekt dotyczy lokalizacji (opisano powyżej), kolejny to wielkość struktury uczelni: Uniwersytet Zielonogórski jest największy, posiada najbogatszą bazę kierunków oraz najwyższą liczbę absolwentów. Pozostałe uczelnie są znacznie mniejsze. Akademia im. Jakuba z Paradyża oferuje zaledwie 10 kierunków w dwóch formach (stacjonarnej i niestacjonarnej). Łużycka Szkoła Wyższa posiada tylko kilka kierunków, wszystkie w formie niestacjonarnej. Akademia Wychowania Fizycznego jest filią, oferującą studia stacjonarne na zaledwie kilku kierunkach, natomiast Wyższa Szkoła Biznesu posiada tylko jeden kierunek w formie niestacjonarnej.

Celem artykułu jest przedstawienie wyników analizy danych dotyczących perspektyw finansowych na początku kariery zawodowej absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim; stworzenie rankingu kierunków studiów i uczelni, których absolwenci mają m.in. najwyższe płace i osiągnęli najniższy poziom bezrobocia w trakcie studiów i po ich ukończeniu.

W pracy przyjęto hipotezę: długość czasu przeznaczona na poszukiwanie pracy jest powiązana z zapotrzebowaniem rynku pracy na odpowiednio wykształconego pracownika oraz skorelowana jest z ilością wymaganych specjalistów.

Przeprowadzono analizę danych dotyczącą kariery zawodowej absolwentów, w konsekwencji zidentyfikowano kierunki studiów poszczególnych uczelni, które najlepiej odpowiadają na potrzeby rynku pracy. Uzyskane wyniki są ważne zarówno dla przyszłych studentów, jak i dla samych szkół wyższych.

Stworzono ranking kierunków studiów i uczelni w oparciu o kryteria, takie jak: najwyższe płace i najniższy poziom bezrobocia. Ponadto uczelnie, niniejsze dane mogą wykorzystać do doskonalenia programów nauczania oraz do lepszego dostosowania swojej oferty edukacyjnej do zmieniających się wymagań rynku pracy.

Badania przeprowadzono w oparciu o Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych.

Wyzwania instytucji kształcących w województwie lubuskim względem rynku pracy

Według Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 szkolnictwo zawodowe i wyższe oraz ich dopasowanie do stale zmieniających się potrzeb na regionalnym rynku pracy, jest bezwarunkowym elementem budowania rozwoju gospodarki przez stałe doskonalenie jakości rozwoju kapitałów ludzkich. Szkolnictwo jest nieodłączną częścią wsparcia rozwoju gospodarczego, nie tylko dlatego, że stale dostarcza na rynek pracy odpowiednio wykwalifikowane zasoby ludzkie, ale też buduje potencjał przedsiębiorczości wśród adeptów, którzy po zakończeniu kształcenia mogą podjąć się własnej działalności gospodarczej i co też jest warte podkreślenia, rozbudza potrzebę kształcenia ustawicznego¹ (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2016, s. 5-6).

Najważniejsze wyzwania stojące przed instytucjami kształcącymi to m.in.: przygotowanie bogatej i różnorodnej oferty edukacji; dostosowanie metod kształcenia do zawodów, które są dostępne na rynku pracy; stałe utrzymywanie wysokiego poziomu nauczania umiejętności zawodowych, przy zastosowaniu dobrze zorganizowanych szkoleń w przedsiębiorstwach utrzymujących współpracę z instytucjami; uposażenie w aktualne i nowoczesne technologie występujące na rynku lokalnym i w regionie; posiadanie nieustannie podnoszącej swoje kompetencje i umiejętności kadry nauczycielskiej, która ciągle powinna dbać o nowoczesne

¹ Kształcenie ustawiczne – jest procesem stałego odnawiania, rozwoju i doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych jednostki, przez okres całego jej życia

i atrakcyjne metody naukowe, stale monitorując gospodarkę i zachowania na rynku lokalnym (Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2016, s. 5-6). Są to jedne z wielu aspektów, z którymi stale mierzą się uczelnie, szkoły i placówki przygotowujące adeptów do pracy w zawodzie.

Rynek kapitału (środki produkcji będące wytworem pracy ludzkiej), ziemi (zasoby naturalne) i pracy (wszystkie kategorie pracowników) stanowią jeden z głównych czynników produkcji (Ślusarczyk i in., 2011 s. 207). W literaturze przedmiotu stale podkreśla się fakt, że szczególne cechy pracy w zasadniczy sposób różnią się od pozostałych czynników produkcji. Cecha ta jest spowodowana przede wszystkim faktem, iż praca jest źródłem dochodów pracowników. Poprzez dochód mogą oni kupić dobra i korzystać z usług, a tym samym stwarzają popyt na towary, a co za tym idzie również na pracę, co wówczas pozwala pomnażać kapitał. Praca może również zostać wyróżniona jako źródło dochodów, które są w stanie zaspokoić potrzeby człowieka lub jako czołowy czynnik produkcji mający wpływ na efektywność przedsiębiorstwa (Gawrycka i in., 2015, s. 1). Wśród ekonomicznych funkcji, praca wypełnia również wiele funkcji z dziedziny społeczno-psychologicznej, gdyż daje możliwość budowania oraz podtrzymywania więzi i relacji interpersonalnych i zarazem rozwój czy samospelnienie ludzi pracujących. Zaś z punktu widzenia gospodarki, zjawisko zachodzące stale na rynku pracy jest stosunkowo rzetelnym odzwierciedleniem panującej sytuacji ekonomicznej regionu (Zioło-Gwadera, 2017, s. 138).

Wartości wynagrodzenia w latach 2019-2022

Dane poddane poniższej analizie pochodzą z 2020 roku, ważnym aspektem wymagającym omówienia jest wysokość zarobków w okresie przeprowadzonych badań. Według GUS-u w Polsce w 2020 r. minimalne wynagrodzenie brutto miesięcznie wzrosło “w stosunku do 2019 r. o 350,00 zł i wyniosło 2600,00 zł. Po podwyższeniu stanowiło ono 50,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej bez wypłat nagród rocznych”. Dodatkowo, jak podaje GUS “według danych ostatecznych przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w Polsce w 2020 r. wyniosło 5226,00 zł. W porównaniu z 2019 r. wzrosło o 6,2%” (GUS, 2021, s. 2-3).

Natomiast w kolejnych latach: minimalne wynagrodzenie brutto (dane na rok 2022) wyniosło 3010,00 zł (o 210,00 zł więcej niż rok wcześniej), a przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 6362,90 zł, co w porównaniu z 2021 r. daje nam wynik większy o 12,0% (GUS, 2023, s. 2). Zmiany tych wartości mogą być potencjalnie spowodowane przez pandemię, wybuch

wojny na Ukrainie, kryzys migracyjny a w konsekwencji też przez inflację (GUS, 2019, s. 8-9).

Informacja metodologiczna i charakterystyka badanej zbiorowości

Celem badania było wykazanie, które kierunki studiów i na jakiej uczelni w województwie lubuskim mogą zapewnić dobre perspektywy finansowe wg. ustalonych wskaźników tj.: median średnich miesięcznych zarobków w pierwszym roku po ukończeniu studiów każdego stopnia, czasów poszukiwania pracy etatowej w skali roku, poziomów bezrobocia po studiach każdego stopnia. Realizacja powyższego celu nastąpiła w kilku etapach badawczych:

- kwerendy i analizy literatury, dokumentów statystycznych;
- określenia celu pracy tj.: analizy danych dotyczących rozwoju kariery zawodowej absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim; stworzenie rankingu kierunków studiów i uczelni, których absolwenci mają m.in. najwyższe płace i osiągnęli najniższy poziom bezrobocia w trakcie studiów i po ich ukończeniu oraz wskazanie: ile czasu zajęło im poszukiwanie pracy etatowej po studiach I i II stopnia,
- określenia problemu badawczego w formie postawionych pytań badawczych: które kierunki studiów w województwie lubuskim dają szansę na wysoki poziom rozwoju zawodowego? która uczelnia wyższa spośród uczelni w województwie lubuskim jest liderem gwarantującym pracę po skończonej edukacji?
- postawienia hipotezy (ujętej we wstępie opracowania);
- przetwarzania pozyskanej bazy danych, obliczeń matematycznych, statystycznych i analizy;
- syntezy, wnioskowania wraz podsumowaniem.

Obiektem badań były uczelnie województwa lubuskiego; grupę badawczą stanowili studenci, którzy byli absolwentami uczelni wyższych z tytułem magistra, inżyniera lub licencjata w lubuskim w 2020 r. Analizie poddano wszystkie wówczas dostępne kierunki studiów oferowane przez uczelnie wyższe w województwie lubuskim: UZ (architektura wnętrz, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, komunikacja biznesowa w języku rosyjskim, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, filologia, filologia polska, historia, architektura, budownictwo, inżynieria środowiska, bezpieczeństwo narodowe, ekonomia, logistyka, zarządzanie, automatyka i robotyka, biznes elektroniczny, elektrotechnika, informatyka, pielęgniarstwo, bezpieczeństwo i higiena pracy, mechanika i budowa maszyn, zarządzanie i inżynieria produkcji, technologia żywności i żywienie człowieka, wychowanie fizyczne, pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, ochrona środowiska, praca socjalna, administracja, psychologia, prawo) – 2013 absolwentów; Akademii Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim (filologia, finanse i rachunkowość, bezpieczeństwo narodowe, zarządzanie, mechanika i budowa maszyn, pedagogika,

administracja) - 188 absolwentów, LWSH (bezpieczeństwo narodowe, logistyka, pedagogika) - 98 absolwentów, AWF (wychowanie fizyczne, fizjoterapia, dietetyka.) - 136 absolwentów, WSB (zarządzanie) - 27 absolwentów.

Zgodnie z tytułem opracowania, analiza dotyczy perspektyw i ma wskazać, które kierunki studiów mogą dać "lepszy start". Z tej właśnie racji badacze brali pod uwagę ówczesne przeciętne wynagrodzenie brutto (5226 zł) jako standard czy też punkt odniesienia.

W celu ujednolicenia badania i nadania równych szans wszystkim dostępnym uczelniom, do analizy perspektyw kierunków wytypowano po 3 z każdego segmentu tj. dla każdej szkoły wyższej trzy najlepsze kierunki względem każdego z kryteriów, osobno dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz dla pierwszego i drugiego stopnia.

Analizę przeprowadzono w oparciu o dane pozyskane z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych.

Analiza

W województwie lubuskim jest ponad 60 kierunków studiów. Potencjalni kandydaci zachodzą w głowę, gdzie pójść na studia i który z nich wybrać. Dostępne w tym regionie uczelnie wykazane zostały na mapie (rys. 1).

Rysunek 1. Mapa szkół wyższych województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne

Pierwszym etapem była analiza kierunków wszystkich dostępnych form (pierwszego i drugiego stopnia) w województwie lubuskim pod względem finansowym tj. mediany średnich miesięcznych zarobków w pierwszym roku po ukończeniu studiów. Po analizie danych i wytypowaniu 3 najlepszych wyników z wszystkich dostępnych uczelni oraz z każdego rodzaju studiów (I i II stopień) opracowano dwie tabele (zamieszczone poniżej), w których utworzono ranking, sortowany wg. największych zarobków. W tabelach tych zawarto również: stopień studiów, nazwę uczelni, czas poszukiwania pracy etatowej po studiach, poziom bezrobocia po studiach oraz liczbę absolwentów kierunku, którzy uzyskali dyplom w 2020 roku.

Tabela 1. Zestawienie najlepiej płatnych kierunków stacjonarnych w województwie lubuskim

kierunek studiów (studia stacjonarne)	Stopień studiów	Szkoła wyższa	mediana średnich miesięcznych zarobków w pierwszym roku po ukończeniu studiów [zł]	czas poszukiwania pracy etatowej po studiach [miesiące]	poziom bezrobocia po studiach [%]	Liczba absolwentów kierunku, którzy uzyskali dyplom w 2020 roku
MECHANIKA I BUDOWA MASZYN	II	Akademia Jakuba z Paradyża	8 732,26	0,1	0,83	10
PIELĘGNIARSTWO	I	Uniwersytet Zielonogórski	5 296,74	2,53	0	46
INFORMATYKA	II	Uniwersytet Zielonogórski	4 700,00	2,39	4,58	20
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	I	Akademia Jakuba z Paradyża	4 699,99	0,39	1,08	62
BUDOWNICTWO	II	Uniwersytet Zielonogórski	4 600,81	3	12,5	10
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	II	Akademia Jakuba z Paradyża	4 569,17	0,5	4,9	17
POLITOLOGIA	II	Uniwersytet Zielonogórski	4 535,97	0,04	0,6	28
INFORMATYKA	I	Uniwersytet Zielonogórski	3 648,37	3,71	7,68	64
MECHANIKA I BUDOWA MASZYN	I	Akademia Jakuba z Paradyża	3 617,49	1,22	7,5	10
BIZNES ELEKTRONICZNY	I	Uniwersytet Zielonogórski	3 562,52	2,7	2,08	20
PEDAGOGIKA	II	Akademia Jakuba z Paradyża	3 327,60	1,28	7,14	28
FILOLOGIA	I	Akademia Jakuba z Paradyża	3 178,76	1,62	6,55	14
FIZJOTERAPIA	II	Filia AWF w Gorzowie Wlkp.	3 156,17	4,27	3,54	33
WYCHOWANIE FIZYCZNE	II	Filia AWF w Gorzowie Wlkp.	3 085,82	3,33	5,67	25
WYCHOWANIE FIZYCZNE	I	Filia AWF w Gorzowie Wlkp.	2 602,26	4,25	1,55	43
DIETETYKA	I	Filia AWF w Gorzowie Wlkp.	1 564,59	4,57	4,76	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z raportów ELA (OPI PIB, 2020)

Zgodnie z zestawieniem kierunków w trybie stacjonarnym (tabela 1): najwyższy wynik otrzymała mechanika i budowa maszyn na Akademii Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp., z medianą zarobków 8732,26 zł co jest wynikiem o 67% wyższym od ówczesnego przeciętnego

dochodu brutto w Polsce. 10 absolwentów z 2020 roku osiągnęło także najniższy czas poszukiwania pracy z uwzględnionych w tabeli - 0,1 miesiąca. Kolejne wysokie miejsce w rankingu najbardziej opłacalnych kierunków zajmuje pielęgniarstwo, które ukończyło 46 osób z tytułem licencjata na Uniwersytecie Zielonogórskim. Mediana średnich miesięcznych zarobków po ukończeniu tego kierunku wynosi 5286,74 zł i jest o 1% wyższa od przeciętnego dochodu, a poziom bezrobocia jest najmniejszy z analizowanych - 0%. Następnym badanym i nieco mniej płatnym kierunkiem na UZ jest informatyka z tytułem magistra, który ukończyło w tamtym roku 20 osób; mediana sięga rzędu 4700 zł po studiach drugiego stopnia, co jest wynikiem o 10% niższym niż przeciętny dochód. Ten profil charakteryzuje relatywnie niski czas poszukiwania pracy tj. 2,39 mies. Czwartym kierunkiem branym pod uwagę przez autorów jako jednym z najbardziej opłacalnych jest bezpieczeństwo narodowe pierwszego stopnia na Akademii Jakuba z Paradyża. Mediana średnich miesięcznych zarobków różni się od poprzedniego kierunku zaledwie o jeden grosz, wynosi 4699,99 zł i jest również niższym wynikiem o 10% względem przeciętnego dochodu. Czas poszukiwania pracy w skali roku dla tego profilu to 0,39 miesiąca co stawia go w czołówce najkrótszych dla tej formy studiów. Tytuł licencjata na tym kierunku w roku 2020 uzyskały 62 osoby. Budownictwo plasuje się na miejscu piątym w czołówce rankingu z rozpatrywanego roku. Uzyskując tytuł magistra można było zarobić 4600 zł miesięcznie, co jest wynikiem o 12% niższym niż średni dochód, a poszukiwanie pracy przez 10 absolwentów z 2020 roku zajęło 3 miesiące.

Natomiast dane dotyczące studentów zaocznych zestawiono poniżej (tabela 2).

Tabela 2. Zestawienie najlepiej płatnych kierunków niestacjonarnych w województwie lubuskim

kierunek studiów (studia niestacjonarne)	Stopień studiów	Szkoła wyższa	mediana średnich miesięcznych zarobków w pierwszym roku po ukończeniu studiów [zł]	czas poszukiwania pracy etatowej po studiach [miesiące]	poziom bezrobocia po studiach [%]	Liczba absolwentów kierunku, którzy uzyskali dyplom w 2020 roku
MECHANIKA I BUDOWA MASZYN	I	Uniwersytet Zielonogórski	8 470,28	0,21	4,57	31
INFORMATYKA	II	Uniwersytet Zielonogórski	6 682,96	1,36	2,56	13
AUTOMATYKA I ROBOTYKA	I	Uniwersytet Zielonogórski	6 328,68	0	6,25	16
MECHANIKA I BUDOWA MASZYN	II	Uniwersytet Zielonogórski	6 196,59	0,36	5,46	29
MECHANIKA I BUDOWA MASZYN	I	Akademia Jakuba z Paradyża	6 001,62	0	0	15
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	II	Akademia Jakuba z Paradyża	5 939,93	0,5	0	10
ELEKTROTECHNIKA	II	Uniwersytet Zielonogórski	5 831,69	0,21	0	44

kierunek studiów (studia niestacjonarne)	Stopień studiów	Szkoła wyższa	mediana średnich miesięcznych zarobków w pierwszym roku po ukończeniu studiów [zł]	czas poszukiwania pracy etatowej po studiach [miesiące]	poziom bezrobocia po studiach [%]	Liczba absolwentów kierunku, którzy uzyskali dyplom w 2020 roku
ZARZĄDZANIE	I	Uniwersytet Zielonogórski	5 558,91	0,19	0,83	20
FILOLOGIA	I	Akademia Jakuba z Paradyża	5 409,70	0,43	1,67	10
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	II	Łużycka Szkoła Wyższa	5 242,80	0,71	0	14
BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE	I	Łużycka Szkoła Wyższa	5 080,26	0	2,08	28
LOGISTYKA	I	Łużycka Szkoła Wyższa	4 778,62	1,09	0,56	15
PEDAGOGIKA	II	Akademia Jakuba z Paradyża	4 524,16	0,19	2,86	20
ZARZĄDZANIE	I	Akademia Jakuba z Paradyża	4 365,93	0	0	12
ZARZĄDZANIE	I	WSB Gorzów Wlkp.	4 163,31	0,56	3,7	27
ADMINISTRACJA	II	Akademia Jakuba z Paradyża	4 090,54	2,18	15,97	20
PEDAGOGIKA	II	Łużycka Szkoła Wyższa	3 938,49	0,67	10,65	18
PEDAGOGIKA	I	Łużycka Szkoła Wyższa	3 398,19	1,3	9,92	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z raportów ELA (OPI PIB, 2020)

Na pierwszym miejscu analizy kierunków dla studiów zaocznych (tabela 2) ukłasyfikowała się mechanika i budowa maszyn pierwszego stopnia na UZ. Mediana zarobków dla 31 inżynierów wynosi 8470,28 zł, co jest wynikiem o 62% wyższym od ówczesnego przeciętnego dochodu brutto w Polsce. Kierunek wyróżnia także krótki czas poszukiwania pracy po studiach, jest to zaledwie 0,21 miesiąca. Kolejnym z czołowych miejsc w klasyfikacji według zarobków po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Zielonogórskim jest stopień magistra na kierunku informatyki; zarobki po ukończeniu tego kierunku studiów sięgają rzędu 6682,96 zł, wynik ten jest o 28% wyższy od przeciętnego dochodu. W 2020 roku 13 absolwentów tego kierunku przez 1,36 miesiąca poszukiwało pracy. Na trzecim miejscu ukłasyfikowała się automatyka i robotyka na pierwszym stopniu UZ. Mediana zarobków dla 16 inżynierów tego kierunku wynosi 6328,68 zł, co stanowiło dochody wyższe o 21% od przeciętnych. Czas poszukiwania pracy po studiach wynosił 0 miesięcy, jest to jeden z najkrótszych czasów w zestawieniu. Również mechanika i budowa maszyn na Uniwersytecie Zielonogórskim, ale drugiego stopnia znalazła się w czołówce rankingu. To właśnie 29 magistrantów znalazło pracę w ciągu 0,36 miesiąca, a ich miesięczne zarobki sięgały 6196,59 zł, co było o 19% wyższym wynikiem niż przeciętny dochód. Następnym kierunkiem w klasyfikacji zarobkowej jest po raz trzeci mechanika i budowa maszyn, tym razem innej uczelni wyższej - Akademii Jakuba z Paradyża.

Mediana zarobków dla 16 inżynierów wynosiła 6001,62 zł, więcej o 15% od przeciętnego dochodu. Zarówno czas poszukiwania pracy jak i poziom bezrobocia po ukończeniu pierwszego stopnia były równie niskie - wynosiły 0%.

Wnioski

Autorzy przeanalizowali wszystkie dostępne kierunki w województwie lubuskim i spośród nich wybrali po 5 kierunków w kategorii najlepiej opłacanych zarobkowo z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne. W obydwu przypadkach pierwsze miejsce na liście zajmuje mechanika i budowa maszyn, która łącznie na obydwu listach pojawia się czterokrotnie, w tym trzykrotnie na ścisłym podium. Wyniki te ściśle korelują z dużym popytem na wyszkolonych pracowników w przemyśle, co z kolei jest determinowane dużym deficytem na pracowników z takim wykształceniem w dużych miastach na terenie województwa lubuskiego (Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2021a). W obydwu analizowanych formach również informatyka mieści się na szczytach rankingu. Zarobki nie są aż tak duże jak na kierunku, który jest pierwszy w zestawieniu, a czas znalezienia pracy wynosi średnio dwa miesiące niezależnie od formy studiów, co świadczy o konkurencyjności na rynku pracy i zróżnicowanym poziomie doświadczenia w branży IT, która jest bardzo rozległa i na bieżąco się rozwija. W kategorii studiów zaocznych na trzecim miejscu plasuje się automatyka i robotyka, która zarobkami dorównuje informatyce, ale przewyższa ją w kategorii - czas poszukiwania pracy, który wynosi 0%. Jest to bezpośrednio związane z deficytem pracowników na terenie województwa lubuskiego, a szczególnie w dużych miastach takich jak Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra (Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2021b). Prawie na szczycie utworzonej listy zaraz po budowie maszyn jest kierunek pielęgniarstwa, jest on bardzo dobrze opłacany, mediana średnich miesięcznych wynagrodzeń po ukończeniu studiów pierwszego stopnia wynosi 5296,74 zł. Jednocześnie bezrobocie na pielęgniarstwie wynosi 0%, a czas poszukiwania pracy wynosi 2,53 miesiąca. Jest to uwarunkowane bardzo dużym zapotrzebowaniem na osoby z wyższym wykształceniem medycznym w regionie lubuskim (Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2021c). Kolejnym kierunkiem uwzględnionym wysoko w rankingu jest budownictwo, z zarobkami rzędu 4600 zł miesięcznie. Czas zatrudnienia oraz bezrobocie na tym kierunku wygląda już nieco gorzej. Jest to uwarunkowane koniecznością zdania egzaminu uprawniającego do pracy w zawodzie. Mimo dużego popytu na pracowników w regionie, bardzo wielu z nich przed przystąpieniem do pracy musi powtórzyć egzamin (Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2021d).

Podsumowanie

Celem artykułu było przeanalizowanie wyników badań dotyczących perspektyw finansowych absolwentów uczelni wyższych w województwie lubuskim. W świetle analizy wyłonione zostały dwie przodujące uczelnie, gdzie zarobki po studiach były największe i były to: Akademia Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp. i Uniwersytet Zielonogórski. Na każdej z tych uczelni zostały wybrane trzy najkorzystniejsze kierunki pod względem mediany średnich zarobków, czasu poszukiwania pracy i poziomu bezrobocia, a także zależności między potrzebami rynku a oferowanym wykształceniem. Najczęściej pojawiającym się fakultetem w liście obydwu uczelni była mechanika i budowa maszyn, która idealnie wpisywała się w potrzeby rynku, wszyscy absolwenci byli zatrudniani niemalże od razu po ukończeniu studiów zarówno w formie zaocznej jak i stacjonarnej na obydwu stopniach. Kolejnym powtarzającym się kierunkiem była informatyka, na którą ze względu na prężnie rozwijającą się branżę IT jest stały popyt. Ranking szczytowych miejsc dla szkół wyższych kolejno zamykały pielęgniarstwo - dla studiów stacjonarnych na UZ, które ze względu na duży deficyt pracowników na rynku z wyższym wykształceniem miało bardzo duże zarobki i bardzo mały wskaźnik bezrobocia, oraz automatyka i robotyka - dla studiów niestacjonarnych, którą charakteryzowały wysokie wynagrodzenia i zerowy czas poszukiwania pracy.

Zestawienie perspektyw absolwentów z 2020 roku z aktualnymi wynikami analizy autorów jasno wskazuje, że najlepszymi wyborami dla decydenta stojącego przed kluczową rozterką w jego karierze zawodowej, jaką jest kierunek, który zapewni mu pewną pracę na lokalnym rynku jest mechanika, studia związane z branżą IT, budownictwo, kierunki medyczne, kierunki związane z księgowością i finansami oraz bezpieczeństwo narodowe. Od kilku lat utrzymuje się szczególny popyt na wykwalifikowanych mechaników w województwie, ze względu na stały rozwój lokalnego przemysłu.

Analiza przeprowadzona przez autorów artykułu dowiodła, że w województwie lubuskim istnieje powiązanie między czasem poszukiwania pracy a zapotrzebowaniem rynku na odpowiednio wykształconego pracownika oraz ilością wymaganych specjalistów. W zależności od deficytu zawodu w regionie analiza wykazała zależności w szybkości poszukiwania pracy oraz w wielkości wynagrodzenia.

Bibliografia

Antończak-Świder K., Biernat A., Pólchłopek E. (2023), *Barometr zawodów: Raport podsumowujący badanie w Polsce*. Kraków: Wojewódzki Urząd Pracy Pobrano z BAROMETR ZAWODÓW website: [https://barometrzwodow.pl//forecast-card-
zip/2024/report_pl/raport_ogolnopolski_2024.pdf](https://barometrzwodow.pl//forecast-card-
zip/2024/report_pl/raport_ogolnopolski_2024.pdf)

Ciechanowski P., Sarbinowski A. (2023), Kluczowe czynniki brane pod uwagę przy wyborze studiów na podstawie analizy fraz wyszukiwanych w Google, *Zbliżenia Cywilizacyjne XIX*, Włocławek, nr 1.

Dembicka B., Żdanuk I. (2023), Determinanty wyboru uczelni i kierunku studiów w ocenie studentów i absolwentów polskich szkół wyższych, *Akademia Zarządzania*, Kraków, nr 7.

Gawrycka M., Szymczak A. (2015), Praca jako dobro indywidualne i społeczne, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, Katowice, nr 214.

GUS (2019), Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2020 r. – dane ostateczne, GUS, Bydgoszcz .

GUS (2019), Co warto wiedzieć o inflacji?, GUS, Warszawa.

GUS (2023), Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2022 r. – dane ostateczne, GUS, Bydgoszcz.

Kłobuszewska M., Płachecki, T., Humenny, G., Sitek, M., Stasiowski, J., Płatkowski, B. (2023), Sytuacja edukacyjno-zawodowa absolwentów szkolnictwa branżowego podczas pandemii COVID-19. Znaczenie płci, wyuczonego zawodu i posiadania dyplomu w świetle danych sondażowych i administracyjnych, *Losy Absolwentów – Monitorowanie, Publikacje, Analizy (LAMPA)*, Warszawa, t 1.

Lenart J. (2017), Planowanie kariery jako jeden z wyznaczników sukcesu zawodowego *Edukacja Dorosłych 2017*, nr 2 (77).

Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy (2020), Zbuduj ranking kierunków, *Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych*, Warszawa Pobrano z Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych website: <https://ela.nauka.gov.pl/pl/rankings/areas?experience=ALL&sort=salaryInRelation&major=&studyField=&studyVoivodeship=&studyLevel=&studyForm=&limit=10&offset=0>

Malewska E. (2014), Kariery zawodowe absolwentów uczelni wyższych, *Szkoła - Zawód - Praca*, Bydgoszcz, nr 7-8.

Michno M., Lib W. (2019), Czynniki wpływające na wybór kierunku studiów przez studentów – badania pilotażowe, *Edukacja-Technika-Informatyka*, nr 4/30/2019.

Pietruszewski M. (2014), Uwarunkowania sukcesu zawodowego w dzisiejszej gospodarce. *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej Zarządzanie*, nr 15.

Pomianek T. (2006), Uczelnia a rynek pracy – w poszukiwaniu utraconej synergii. *Uniwersytet-Społeczeństwo-Gospodarka*, J. Chłopecki (red.), Wyd. Wyższej Szkoły Informatyki Zarządzania, Rzeszów.

Ślusarczyk B., Ślusarczyk S. (2011), *Podstawy mikro- i makroekonomii*, Lublin.

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (2016), Plan rozwoju szkolnictwa zawodowego w województwie

lubuskim z wykorzystaniem środków Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Zielona Góra.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (2021a), Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców i zmiana zapotrzebowania na pracowników dla - inżynierowie mechanicy, *Prognozy na mapach*. Kraków pobrano z: https://barometrzaszawodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=4&profession%5B%5D=7567&year%5B%5D=2020&relation=1&need=1

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (2021b), Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców i zmiana zapotrzebowania na pracowników dla - specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki, *Prognozy na mapach*. Kraków pobrano z: https://barometrzaszawodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=4&profession%5B%5D=7831&year%5B%5D=2020&relation=1&need=1

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (2021c), Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców i zmiana zapotrzebowania na pracowników dla - pielęgniarki i położne, *Prognozy na mapach*. Kraków pobrano z: https://barometrzaszawodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=4&profession%5B%5D=7841&year%5B%5D=2020&relation=1&need=1

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (2021d), Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców i zmiana zapotrzebowania na pracowników dla - inżynierowie budownictwa, *Prognozy na mapach*. Kraków pobrano z: https://barometrzaszawodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_ELAdetails=counties&province%5B%5D=4&profession%5B%5D=7561&year%5B%5D=2020&relation=1&need=1

Zioło-Gwadera K. (2017), Sytuacja na rynku pracy w województwie lubuskim, *Sytuacja demograficzna województwa lubuskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej*, TOM XI.